Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 7. novembra 2018*

„Predhodno odločanje – Pristojnost Sodišča – Direktiva 2003/86/ES – Pravica do združitve družine – Člen 12 – Nespoštovanje trimesečnega roka po priznanju mednarodne zaščite – Upravičenec do statusa subsidiarne zaščite – Zavrnitev prošnje za izdajo vizuma“

V zadevi C-380/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložil Raad van State (državni svet, Nizozemska) z odločbo z dne 21. junija 2017, ki je na Sodišče prispela 26. junija 2017, v postopku

K,

B

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik četrtega senata v funkciji predsednika tretjega senata, J. Malenovský, L. Bay Larsen (poročevalec), M. Safjan in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodna tajnica: R. Șereș, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 19. marca 2018,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za K in B C. J. Ullersma in M. L. van Leer, advocaten,

– za nizozemsko vlado M. K. Bulterman in M. H. S. Gijzen, agentki,

– za Evropsko komisijo C. Cattabriga in G. Wils, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 27. junija 2018

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 12(1) Direktive Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 224).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med K in B, državljanoma tretje države na eni strani ter Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (državni sekretar za varnost in pravosodje, Nizozemska) (v nadaljevanju: državni sekretar) na drugi, ker je zadnjenavedeni zavrnil prošnjo za izdajo vizuma za več kot trimesečno bivanje zaradi združitve družine.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/86

3 V uvodni izjavi 8 Direktive 2003/86 je navedeno:

„Posebno pozornost bi bilo treba posvetiti položaju beguncev zaradi razlogov, ki so jih prisilili, da so pobegnili iz svoje države, in ki so jim preprečevali, da bi tam živeli normalno družinsko življenje. Treba bi bilo torej določiti ugodnejše pogoje za uveljavljanje njihove pravice do združitve družine."

4 Člen 3(2)(c) te direktive določa:

„Ta direktiva se ne uporablja, če [je sponzor državljan tretje države]

[…]

(c) ima […] dovoljenje za prebivanje v državi članici na podlagi subsidiarne oblike zaščite v skladu z mednarodnimi obveznostmi, nacionalno zakonodajo ali prakso držav članic, ali prosi za dovoljenje za prebivanje na tej podlagi in še čaka na odločitev glede svojega statusa."

5 V členu 4(1) navedene direktive so našteti družinski člani sponzorja, katerim države članice dovolijo vstop in bivanje na podlagi te direktive.

6 Člen 5(5) Direktive 2003/86 določa:

„Pri obravnavanju prošnje države članice ustrezno upoštevajo interese mladoletnih otrok."

7 Člen 7(1) te direktive določa:

„Ko je prošnja za združitev družine predložena, lahko država članica zahteva, da oseba, ki je prošnjo predložila, zagotovi dokaze, da sponzor ima:

(a) stanovanje, ki se šteje kot normalno za primerljivo družino v enaki regiji in ki ustreza splošnim zdravstvenim in varnostnim merilom, ki veljajo v tej državi članici;

(b) zdravstveno zavarovanje za vsa tveganja, ki jih zavarovanje normalno pokrije za državljane v tej državi članici, zase in za svoje družinske člane;

(c) stalna in redna sredstva, ki zadoščajo za vzdrževanje njega in njegove družinske člane, ne da bi potreboval pomoč socialnega sistema te države članice. […]“.

8 V členih 10 in 11 navedene direktive so določena pravila, ki jih morajo države članice uporabljati za begunce, ki jih priznavajo kot take.

9 Člen 12 iste direktive določa:

„1. Z odstopanjem od člena 7 države članice od begunca in/ali njegovih družinskih članov ne zahtevajo, da v zvezi s prošnjami za tiste družinske člane, omenjene v členu 4(1), zagotovijo dokaz, da begunec izpolnjuje zahteve, določene v členu 7.

[…]

Države članice lahko zahtevajo, da begunec izpolni pogoje, omenjene v členu 7(1), če prošnja za združitev družine ni predložena v roku treh mesecev po odobritvi statusa begunca.

2. Z odstopanjem od člena 8 države članice od sponzorja ne zahtevajo, da je na njihovem ozemlju bival določeno časovno obdobje, preden se mu lahko pridružijo družinski člani.“

10 Člen 17 Direktive 2003/86 določa:

„Države članice ustrezno upoštevajo naravo in trdnost družinskih razmerij osebe in trajanje njegovega bivanja v državi članici ter obstoj družinskih, kulturnih in socialnih vezi z njegovo državo izvora, kadar zavrnejo prošnjo, prekličejo ali ne podaljšajo dovoljenja za prebivanje ali se odločijo, da bodo ukazale izgon sponzorja ali članov njegove družine.“

Direktiva 2004/83/ES

11 V uvodni izjavi 25 Direktive Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 96), je navedeno:

„Treba je uvesti merila, na podlagi katerih se prosilcem za mednarodno zaščito priznava pravica do subsidiarne zaščite. Ta merila naj izhajajo iz mednarodnih obveznosti v okviru instrumentov o človekovih pravicah in prakse na tem področju, ki obstajajo v državah članicah.“

Direktiva 2011/95/EU

12 V uvodni izjavi 34 Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL 2011, L 337, str. 9), je navedeno:

„Treba je uvesti skupna merila, na podlagi katerih se prosilcem za mednarodno zaščito priznava upravičenost do subsidiarne zaščite. Ta merila naj izhajajo iz mednarodnih obveznosti v okviru instrumentov o človekovih pravicah in prakse na tem področju, ki obstajajo v državah članicah.“

Nizozemsko pravo

13 Člen 29, (1), (2) in (4), Vreemdelingenwet 2000 (zakon o tujcih iz leta 2000), določa:

„1. Dovoljenje za začasno prebivanje […] se lahko izda tujemu državljanu, ki:

(a) ima status begunca; ali

(b) zadovoljivo dokaže, da ima upravičene razloge za prepričanje, da bi bil v primeru izgona izpostavljen dejanskemu tveganju:
1. smrtne kazni ali usmrtitve;
2. mučenja ali nehumanega ali ponižujočega ravnanja ali kazni; ali
3. resne in individualne grožnje za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v primerih mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

2. Dovoljenje za začasno prebivanje iz člena 28 se lahko izda tudi […] družinskim članom, navedenim spodaj, če so ob prihodu zadevnega tujega državljana del njegove družine in so na Nizozemsko prispeli istočasno kot on, ali pa so se mu pridružili v treh mesecih po tem, ko mu je bilo izdano dovoljenje za začasno prebivanje […].

[…]

3. Dovoljenje za začasno prebivanje […] se prav tako lahko izda družinskemu članu v smislu odstavka 2, ki se ni le pridružil tujemu državljanu iz odstavka 1 v treh mesecih, ko je bilo zadnjenavedenemu izdano dovoljenje […], če ta družinski član v tem roku treh mesecev vloži prošnjo za izdajo vizuma za več kot trimesečno bivanje ali se ta vloži v njegovo korist.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

14 F. G., državljan tretje države, je od 23. septembra 2014 na Nizozemskem upravičenec do statusa subsidiarne zaščite.

15 Prošnjo za izdajo vizuma zaradi združitve družine osebama K in B, ki naj bi bili njegova žena oziroma njegova mladoletna hči, je vložila 22. januarja 2015.

16 Državni sekretar je 20. aprila 2015 to prošnjo zavrnil z obrazložitvijo, da je bila ta vložena več kot tri mesece po tem, ko je F. G. dobil dovoljenje za prebivanje na Nizozemskem, pri čemer ta zamuda ni bila opravičena.

17 Po pritožbi oseb K in B je državni sekretar z odločbo z dne 8. novembra 2015 potrdil prvotno odločbo.

18 Osebi K in B sta zoper to odločbo pri rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (sodišče v Haagu, ki zaseda v Amsterdamu, Nizozemska) vložili tožbo. To sodišče je s sodbo z dne 24. junija 2016 to tožbo zavrnilo.

19 Osebi K in B sta pri predložitvenem sodišču zoper to sodbo vložili pritožbo.

20 To sodišče meni, da v skladu s členom 3(2)(c) Direktive 2003/86 položaj iz postopka v glavni stvari ne spada na področje uporabe te direktive, ker je sponzor upravičenec do statusa subsidiarne zaščite.

21 Vendar naj bi se pravila navedene direktive uporabljala neposredno in brezpogojno za upravičence do statusa subsidiarne zaščite, ker se je nizozemski zakonodajalec odločil, da se za njih uporabljajo ta pravila za zagotovitev enake obravnave, kot je zagotovljena beguncem.

22 Čeprav zaradi tega predložitveno sodišče meni, da je razlaga člena 12(1) Direktive 2003/86 odločilna za rešitev spora o glavni stvari, pa se glede na sodbo z dne 18. oktobra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), sprašuje, ali je Sodišče pristojno odgovoriti na vprašanje za predhodno odločanje o razlagi te določbe v položaju, kakršen je te iz postopka v glavni stvari.

23 Če je odgovor pritrdilen, se predložitveno sodišče sprašuje o združljivosti pravil, ki veljajo za vložitev prošnje za združitev družine, določenih v nizozemski zakonodaji, s to določbo.

24 V teh okoliščinah je Raad van State (državni svet, Nizozemska) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ti vprašanji:

„1. Ali je Sodišče ob upoštevanju člena 3(2)(c) Direktive [2003/86] in sodbe z dne 18. oktobra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638), pristojno za odgovor na vprašanja nizozemskih sodišč za predhodno odločanje glede razlage določb te direktive v zadevi, ki se nanaša na pravico do prebivanja družinskega člana upravičenca do [statusa] subsidiarne zaščite, če je bila ta direktiva v nizozemskem pravu razglašena za neposredno in brezpogojno uporabljivo za upravičence do statusa subsidiarne zaščite?

2. Ali pravila iz Direktive [2003/86] nasprotujejo nacionalnemu predpisu, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katerim je mogoče prošnjo za uveljavljanje pravice do združitve družine na podlagi ugodnejših določb poglavja V te direktive zavrniti samo zato, ker ni bila vložena v roku, navedenem v členu 12(1), tretji pododstavek?

Ali je za odgovor na to vprašanje pomembno, da je mogoče v primeru prekoračitve navedenega roka vložiti prošnjo za združitev družine – ne glede na to, ali se vloži po zavrnitvi ali ne – v okviru katere se preveri, ali so izpolnjeni pogoji iz člena 7 Direktive [2003/86] ter upoštevani interesi in okoliščine, navedeni v členu 5(5) in členu 17 iste direktive?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

25 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je Sodišče na podlagi člena 267 PDEU pristojno za razlago člena 12(1) Direktive 2003/86 v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem se mora to sodišče izreči o pravici do združitve družine upravičenca do statusa subsidiarne zaščite, če se ta določba za tak primer neposredno in brezpogojno uporablja na podlagi nacionalnega prava.

26 Člen 3(2)(c) Direktive 2003/86 med drugim določa, da se ta direktiva ne uporablja, če je sponzor državljan tretje države, ki mu je dovoljeno bivati v državi članici na podlagi subsidiarne oblike zaščite v skladu z mednarodnimi obveznostmi, nacionalnimi zakonodajami ali praksami držav članic.

27 Res je, da je iz samega besedila te določbe razvidno, da se ta nanaša na subsidiarne oblike zaščite, odobrene na mednarodni ali nacionalni ravni, ne da bi se neposredno sklicevala na status subsidiarne zaščite, določen v pravu Unije.

28 Vendar iz tega ni mogoče sklepati, da se Direktiva 2003/86 uporablja v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem je sponzor upravičen do tega statusa.

29 Na prvem mestu je treba namreč opozoriti, da je bil status subsidiarne zaščite, določen v pravu Unije, vzpostavljen z Direktivo 2004/83, ki je bila sprejeta po Direktivi 2003/86. V teh okoliščinah neobstoja neposrednega sklicevanja na ta status v tej direktivi ni mogoče šteti za odločilnega.

30 Na drugem mestu, iz spremenjenega predloga direktive Sveta o pravici do združitve družine (COM(2000) 624 final), ki ga je Komisija predstavila 10. oktobra 2000 (UL 2001, C 62 E, str. 99), je razvidno, da je bila izjema iz člena 3(2)(c) Direktive 2003/86 v to vključena prav za prihodnjo vzpostavitev statusa subsidiarne zaščite, skupnega državam članicam, ob tem pa je Komisija nameravala predlagati uvedbo določb o združitvi družine, prilagojenih državljanom tretjih držav, ki so upravičeni do takega statusa, kar kaže na to, da je bila ta izjema določena prav za izključitev teh državljanov tretjih držav iz področja uporabe navedene direktive.

31 Na tretjem mestu, tako iz uvodne izjave 25 Direktive 2004/83 in uvodne izjave 34 Direktive 2011/95 je razvidno, da bi morala biti merila, ki jih morajo izpolnjevati prosilci za mednarodno zaščito, da bi bili lahko upravičeni do subsidiarne zaščite, opredeljena na podlagi mednarodnih obveznosti in že obstoječih praks v državah članicah.

32 Ker so bila skupna merila za priznanje subsidiarne zaščite tako prevzeta v obstoječa pravila držav članic, da bi jih uskladila in jih po potrebi nadomestila, bi bil členu 3(2)(c) Direktive 2003/86 v veliki meri odvzet polni učinek, če bi ga bilo treba razlagati tako, da se ne nanaša na upravičence do statusa subsidiarne zaščite, določenega v pravu Unije.

33 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je treba Direktivo 2003/86 razlagati tako, da se ne uporablja za državljane tretjih držav, družinske člane upravičenca do statusa subsidiarne zaščite, kot sta tožeči stranki v postopku v glavni stvari.

34 Vendar je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da je to pristojno za odločanje o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki se nanaša na določbe prava Unije, v okoliščinah, v katerih so se – tudi če dejstva v postopku v glavni stvari neposredno ne spadajo na področje uporabe tega prava – določbe navedenega prava uporabljale na podlagi nacionalnega prava, ker se je to sklicevalo na njihovo vsebino (glej v tem smislu sodbe z dne 21. decembra 2011, Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, točka 17; z dne 18. oktobra 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, točka 45, in z dne 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, točka 53).

35 V takih primerih namreč obstaja nedvomen interes Evropske unije, da se določbe, prevzete iz prava Unije, za izognitev prihodnjim različnim razlagam, razlagajo enako (glej v tem smislu sodbi z dne 18. oktobra 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, točka 46, in z dne 22. marca 2018, Jacob in Lassus, C-327/16 in C-421/16, EU:C:2018:210, točka 34).

36 Tako je razlaga Sodišča glede določb prava Unije v položajih, za katere se ne uporablja to pravo, upravičena, kadar se te določbe neposredno in brezpogojno uporabljajo za take položaje na podlagi nacionalnega prava, da bi se zagotovilo enako obravnavanje teh položajev in položajev, za katere se uporablja pravo Unije (glej v tem smislu sodbe z dne 21. decembra 2011, Cicala, C-482/10, EU:C:2011:868, točka 19; z dne 18. oktobra 2012, Nolan, C-583/10, EU:C:2012:638, točka 47, in z dne 7. novembra 2013, Romeo, C-313/12, EU:C:2013:718, točka 33).

37 V obravnavani zadevi je predložitveno sodišče, ki je edino pristojno za razlago nacionalnega prava v okviru sistema pravosodnega sodelovanja, vzpostavljenega s členom 267 PDEU (glej v tem smislu sodbi z dne 17. julija 1997, Leur-Bloem, C-28/95, EU:C:1997:369, točka 33, in z dne 14. junija 2017, Online Games in drugi, C-685/15, EU:C:2017:452, točka 45), pojasnilo, da se je nizozemski zakonodajalec odločil, da upravičencem do subsidiarne zaščite zagotovi ugodnejšo obravnavo od tiste iz Direktive 2003/86 tako, da se za njih uporabljajo pravila o beguncih, določena s to direktivo. To sodišče je iz tega sklepalo, da je v skladu z nizozemskim pravom v postopku v glavni stvari dolžno uporabiti člen 12(1) navedene direktive.

38 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da se je ta določba, kot je poudarila tudi nizozemska vlada, uporabljala neposredno in brezpogojno na podlagi nizozemskega prava za primere, kakršna sta ta iz postopka v glavni stvari, in da torej obstaja nedvomen interes Unije, da Sodišče odloči o predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

39 Te ugotovitve ne more omajati okoliščina, da člen 3(2)(c) Direktive 2003/86 iz področja uporabe te direktive izrecno izključuje primere, kakršna sta ta iz postopka v glavni stvari.

40 Iz točk od 36 do 43 sodbe z današnjega dne, C in A (C-257/17), je namreč razvidno, da taka okoliščina ne more vplivati na pristojnost Sodišča, da se izreče o predlogu za sprejetje predhodne odločbe v okviru, opredeljenem z ustaljeno sodno prakso Sodišča, navedeno v točkah od 34 do 36 te sodbe.

41 Glede na zgoraj navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je Sodišče na podlagi člena 267 PDEU pristojno za razlago člena 12(1) Direktive 2003/86 v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem se mora predložitveno sodišče izreči o pravici do združitve družine upravičenca do statusa subsidiarne zaščite, če se ta določba za tak primer neposredno in brezpogojno uporablja na podlagi nacionalnega prava.

Drugo vprašanje

42 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali člen 12(1) Direktive 2003/86 nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero je prošnjo za združitev družine, ki jo vloži družinski član begunca, mogoče zavrniti na podlagi ugodnejših določb, ki se uporabljajo za begunce, iz poglavja V te direktive, ker je bila ta prošnja vložena več kot tri mesece po odobritvi statusa begunca sponzorju, pri čemer nudi možnost vložitve nove prošnje v okviru drugih pravil.

43 Člen 12(1), prvi pododstavek, Direktive 2003/86 določa, da z odstopanjem od člena 7 te direktive države članice od begunca in/ali njegovih družinskih članov ne zahtevajo, da v zvezi s prošnjami za tiste družinske člane, omenjene v členu 4(1) navedene direktive, zagotovijo dokaz, da begunec izpolnjuje zahteve, določene v členu 7 te direktive.

44 Vendar, čeprav – kot je navedeno v uvodni izjavi 8 Direktive 2003/86 – ta za begunce določa ugodnejše pogoje za uveljavljanje pravice do združitve družine, med katerimi so pravila iz člena 12(1), prvi odstavek, te direktive, ostaja dejstvo, da imajo države članice možnost uporabe teh pravil podrediti pogoju, da se prošnja vloži v določenem roku.

45 Tako je v členu 12(1), tretji pododstavek, navedene direktive določeno, da lahko države članice zahtevajo, da begunec izpolni pogoje, navedene v členu 7(1) iste direktive, če prošnja za združitev družine ni predložena v treh mesecih po odobritvi statusa begunca.

46 Iz člena 12(1), tretji pododstavek, Direktive 2003/86 je razvidno, da je zakonodajalec Unije državam članicam dovolil, da glede pogojev iz člena 7(1) Direktive 2003/86 uporabijo standardni postopek namesto ugodnih pravil, ki se običajno uporabljajo za begunce, če prošnja za združitev družine ni bila vložena v določenem roku po odobritvi statusa begunca.

47 Državam članicam torej prošenj za združitev družine, ki jih vložijo begunci, če štejejo to za ustrezno, ni treba obravnavati na podlagi ugodnih pravil iz člena 12(1) Direktive 2003/86, ampak na podlagi standardnega postopka, ki se uporablja za prošnje za združitev družine, če te prošnje niso vložene v roku iz člena 12(1), tretji pododstavek, te direktive.

48 Člena 12(1), tretji pododstavek, Direktive 2003/86 ni mogoče razlagati tako, da od držav članic zahteva, da štejejo, da je prekoračitev – brez upravičenega razloga – roka za vložitev prošnje za združitev družine, vložene na podlagi ugodnih pravil iz člena 12(1), prvi pododstavek, te direktive, le element, ki ga je treba skupaj z drugimi upoštevati pri celoviti presoji utemeljenosti te prošnje in ga je mogoče nadomestiti z drugimi ugotovitvami.

49 Na eni strani bi bila namreč s sprejetjem te razlage, ki ne more temeljiti na besedilu člena 12 navedene direktive, pravilu za razmejitev področij uporabe postopkov, ki se uporabljajo za prošnje za združitev družine, ki jih vložijo begunci, ki jih lahko države članice vzpostavijo na podlagi roka, določenega v členu 12(1), tretji pododstavek, iste direktive, odvzeta učinkovitost in jasnost.

50 Na drugi strani pa prekoračitev roka za vložitev prošnje za združitev družine iz člena 12(1), tretji pododstavek, Direktive 2003/86 ne vpliva neposredno na dovoljenje za vstop ali bivanje družinskih članov sponzorja, temveč omogoča le določiti okvir, v katerem je treba preučiti to prošnjo. Ker je utemeljenost take prošnje mogoče presoditi šele, ko so določena pravila, ki veljajo zanjo, ugotovitve prekoračitve tega roka ni mogoče nadomestiti z ugotovitvami utemeljenosti te prošnje.

51 Člen 5(5) in člen 17 Direktive 2003/86 ne moreta upravičiti drugačne rešitve.

52 Odločitev države članice, ki zahteva, da so izpolnjeni pogoji iz člena 7(1) te direktive, namreč ni ovira, da se utemeljenost zaprošene združitve družine pozneje ne bi v skladu s členom 5(5) in členom 17 navedene direktive preučila ob ustreznem upoštevanju koristi mladoletnega otroka, narave in trdnosti družinskih razmerij osebe in trajanja bivanja v državi članici ter obstoja družinskih, kulturnih ali socialnih vezi v njeni državi izvora.

53 V tem okviru bo morala zadevna država članica izpolniti zahtevo po individualizaciji preizkusa prošnje za združitev družine na podlagi člena 17 Direktive 2003/86 (glej v tem smislu sodbo z dne 9. julija 2015, K in A, C-153/14, EU:C:2015:453, točka 60), ki nalaga zlasti upoštevanje posebnosti, povezane s statusom begunca, ki ga ima sponzor. Tako položaj beguncev, kot je opozorjeno v uvodni izjavi 8 te direktive, zahteva posebno pozornost zaradi razlogov, ki so jim preprečevali, da bi v državi izvora živeli normalno družinsko življenje, zaradi katerih so bili lahko ločeni od svojih družin v daljšem časovnem obdobju, preden jim je bil odobren status begunca in ker izpolnitev materialnih pogojev, določenih v členom 7(1) navedene direktive, lahko zanje pomeni veliko težavo v primerjavi z drugimi državljani tretjih držav.

54 Iz zgoraj navedenega izhaja, da razlaga člena 12(1), tretji pododstavek, Direktive 2003/86, navedena v točki 48 te sodbe, ne preprečuje, da se pred sprejetjem končne odločitve o zaprošeni združitvi družine ne bi upoštevali vsi elementi iz člena 5(5) in člena 17 te direktive.

55 Vendar, čeprav je zakonodajalec Unije dovolil, da države članice v primeru iz člena 12(1), tretji pododstavek, te direktive zahtevajo spoštovanje pogojev iz njenega člena 7(1), pa ni določil, kako je treba na postopkovni ravni obravnavati prepozno vloženo prošnjo na podlagi ugodnih pravil iz člena 12(1), prvi pododstavek, navedene direktive.

56 V teh okoliščinah mora pravni red zadevne države članice zaradi neobstoja pravil, ki bi bila v zvezi s tem določena s pravom Unije, v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča urediti ta pravila na podlagi načela procesne avtonomije, a le, če ta pravila niso manj ugodna od tistih, ki veljajo za podobne notranje položaje (načelo enakovrednosti), in v praksi ne onemogočajo ali pretirano otežujejo uresničevanja pravic, ki jih daje pravni red Unije (načelo učinkovitosti) (glej v tem smislu sodbo z dne 22. februarja 2018, INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, točka 42 in navedena sodna praksa).

57 Glede načela enakovrednosti iz nobenega elementa v spisu, predloženega Sodišču, ni razvidno, da bi se v nizozemskem pravu podobne notranje položaje obravnavalo različno, niti to nikakor ni bilo navedeno v okviru tega postopka.

58 Glede načela učinkovitosti je treba spomniti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča vsak primer, v katerem se zastavi vprašanje, ali neka nacionalna postopkovna določba onemogoča ali pretirano otežuje uporabo prava Unije, preizkusiti ob upoštevanju položaja te določbe v celotnem postopku ter poteka postopka in njegovih posebnosti pred različnimi nacionalnimi sodišči (glej v tem smislu sodbo z dne 22. februarja 2018 v zadevi INEOS Köln, C-572/16, EU:C:2018:100, točka 44 in navedena sodna praksa).

59 V obravnavani zadevi nacionalna ureditev, na podlagi katere je prošnjo za združitve družine, ki jo družinski član begunca vloži na podlagi ugodnejših določb iz poglavja V Direktive 2003/86, mogoče zavrniti, ker je bila ta prošnja vložena več kot tri mesece po tem, ko je bil sponzorju odobren status begunca, in na podlagi katere je mogoče vložiti novo prošnjo v okviru drugih pravil, v praksi kot taka ne onemogoča ali pretirano otežuje uresničevanja pravice do združitve družine, določene v Direktivi 2003/86.

60 Zavrnitev prošnje za združitev družine, vložene v okviru nacionalnih pravil, vzpostavljenih za izvajanje člena 12(1), prvi pododstavek, te direktive, namreč ne pomeni, da pravica do združitve družine ne bo mogla biti zagotovljena, saj je to združitev mogoče odobriti v okviru drugih pravil po vložitvi prošnje v ta namen.

61 Čeprav zamuda in upravne zahteve zaradi vložitve nove prošnje za zadevno osebo lahko pomenijo določeno nevšečnost, ostaja dejstvo, da ta ni tako velika, da bi bilo zanjo načeloma mogoče šteti, da v praksi tej osebi preprečuje učinkovito uveljavljanje pravice do združitve družine.

62 Vendar bi bilo drugače, če bi, najprej, do zavrnitve prve prošnje za združitev družine lahko prišlo v primerih, v katerih je zaradi posebnih okoliščin prepozna vložitev te prošnje objektivno opravičljiva.

63 Dalje, ker nacionalna ureditev beguncem nalaga, naj svoje pravice uveljavljajo kmalu po odobritvi statusa begunca, to je v trenutku, ko je njihovo znanje jezika in postopkov države članice gostiteljice lahko razmeroma slabo, morajo biti zadevne osebe nujno v celoti obveščene o posledicah odločbe o zavrnitvi njihove prve prošnje in o ukrepih, ki jih morajo sprejeti za učinkovito uveljavljanje svoje pravice do združitve družine.

64 Nazadnje je treba poudariti, da člen 12(1), tretji pododstavek, Direktive 2003/86 državam članicam dovoljuje, da odstopijo od člena 12(1), prvi pododstavek, te direktive, pri čemer zahtevajo, da begunec izpolni pogoje iz člena 7(1) navedene direktive.

65 Zato je treba za begunca, ki je prošnjo za združitev družine vložil več kot tri mesece po odobritvi statusa begunca, kljub temu uporabiti ugodnejše pogoje za uveljavljanje pravice do združitve družine, ki se uporabljajo za begunce in ki so navedeni v členih 10 in 11 ali v členu 12(2) iste direktive.

66 Glede na vse zgoraj navedeno je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da člen 12(1) Direktive 2003/86 ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero je prošnjo za združitev družine, ki jo družinski član begunca vloži na podlagi ugodnejših določb za begunce iz poglavja V te direktive, mogoče zavrniti, ker je bila ta prošnja vložena več kot tri mesece po tem, ko je bil sponzorju odobren status begunca, pri čemer je v skladu z njo mogoče v okviru drugih pravil vložiti novo prošnjo, če ta ureditev:

– določa, da takega razloga za zavrnitev ni mogoče sprejeti v primerih, v katerih je zaradi posebnih okoliščin prepozna vložitev prve prošnje objektivno opravičljiva;

– določa, da so zadevne osebe v celoti obveščene o posledicah odločbe o zavrnitvi njihove prve prošnje in o ukrepih, ki jih morajo sprejeti za učinkovito uveljavljanje svoje pravice do združitve družine, in

– zagotavlja, da za sponzorje, priznane kot begunce, še naprej veljajo ugodnejši pogoji za uresničevanje pravice do združitve družine, ki veljajo za begunce in ki so navedeni v členih 10 in 11 ali v členu 12(2) navedene direktive.

Stroški

67 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. **Sodišče je na podlagi člena 267 PDEU pristojno za razlago člena 12(1) Direktive Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, v katerem se mora predložitveno sodišče izreči o pravici do združitve družine upravičenca do statusa subsidiarne zaščite, če se ta določba za tak primer uporablja neposredno in brezpogojno na podlagi nacionalnega prava.**

2. **Člen 12(1) Direktive 2003/86 ne nasprotuje nacionalni ureditvi, v skladu s katero je prošnjo za združitev družine, ki jo družinski član begunca vloži na podlagi ugodnejših določb za begunce iz poglavja V te direktive, mogoče zavrniti, ker je bila ta prošnja vložena več kot tri mesece po tem, ko je bil sponzorju odobren status begunca, pri čemer je v skladu z njo mogoče v okviru drugih pravil vložiti novo prošnjo, če ta ureditev:**

   – **določa, da takega razloga za zavrnitev ni mogoče sprejeti v položajih, v katerih je zaradi posebnih okoliščin prepozna vložitev prve prošnje objektivno opravičljiva;**

   – **določa, da so zadevne osebe v celoti obveščene o posledicah odločbe o zavrnitvi njihove prve prošnje in o ukrepih, ki jih morajo sprejeti za učinkovito uveljavljanje svoje pravice do združitve družine, in**

   – **zagotavlja, da za sponzorje, priznane kot begunce, še naprej veljajo ugodnejši pogoji za uresničevanje pravice do združitve družine, ki veljajo za begunce in ki so navedeni v členih 10 in 11 ali v členu 12(2) navedene direktive.**

Podpisi